

کام ایر
 بالهای مطمئن

کام ایر بزرگترین شرکت هوایی خصوصی کشور در خدمت شما میباشد

- مهمانداران داخلی و خارجی
- شبکه وسیع پروازهای داخلی و خارجی
- خدمات عالی
- طیارات مدرن

4422 +93799974422
 (داخلی) (خارجی)

www.kamair.com

helpdesk@kamair.com

/ kamair

صدای مردم

افغانستان

هفته نامه

سال ششم/شماره ۲۴۶/دوشنبه/۱۵ میزان ۱۳۹۸
 Mon/ 7 Oct, 2019/ Vol 06 / No. 246

خبر

برنامه پنج ساله جلوگیری و کاهش آلودگی هوای کابل اعلام شد

اداره ملی حفاظت از محیط زیست کشور برنامه عمل پنج ساله به منظور جلوگیری و کاهش آلودگی هوای شهر کابل را اعلام کرد. این برنامه عمل براساس حکم ریاست جمهوری و همکاری ادارات ذی ربط از جمله وزارت داخله، شهرداری کابل، وزارت شهرسازی و اراضی ترتیب شده است. عزت الله صدیقی، معین مسلكی اداره ملی حفاظت از محیط زیست دیروز (یکشنبه، ۱۴ میزان) در یک نشست خبری مشترک با والی کابل، معین پالیسی وزارت داخله، معین خدمات شهرداری کابل و معین وزارت شهرسازی و اراضی در کابل گفت که تمام فعالیت های این برنامه پنج ساله اولویت بندی و براساس مسئولیت ارگان های ذی ربط مشخص شده است.

آقای صدیقی گفت که برنامه عمل پنج ساله به هدف بهبود هوای بیرون منزل ترتیب شده است که منابع عمده آن را موجودیت سیستم غیرمعیاری ترانسپورت، استفاده از مواد سوخت غیرمعیاری در وسایط، سوخت ذغال سنگ تصفیه نشده و مواد فسیلی، مدیریت نشدن کثافات شهری و تخلقات محیط زیستی تشکیل می دهد. اداره ملی حفاظت از محیط زیست همچنان گفته است که حفاظت محیط زیست و کاهش آلودگی هوا در شهر کابل، تنها کار یک یا چند اداره دولتی نیست. به گفته ای این اداره، تمام نهادهای دولتی، مؤسسات و نهادهای خصوصی، جامعه مدنی، نهادهای آکادمیک، علما، رسانه ها و مردم مکلفیت دارند تا در زمینه ای کاهش و جلوگیری از آلودگی هوایی شهر کابل همکاری کنند.

تغییرات اقلیمی باعث بارش زود هنگام در کشور شده است

وزارت انرژی و آب کشور اعلام کرده است که تأثیرات تغییر اقلیم بالای منابع آب و رژیم بارندگی باعث شده است که در سال جاری برف باری یک ماه زودتر از سال قبل آغاز شود. در اعلامیه ریاست منابع آب وزارت انرژی و آب که دیروز (یکشنبه، ۱۴ میزان) منتشر شده، آمده است که در تاریخ ۱۳ میزان به گونه «وقه ای زمانی و مکانی» در چندین ولایت از جمله بدخشان، تخار، قندوز، بغلان، بامیان، پکتیا، میدان وردک، لغمان، کتر، نورستان، پروان و کابل بارندگی صورت گرفته است. به نقل از اعلامیه، در دو روز اخیر (۱۳ و ۱۴ میزان) میزان برف باری در ایستگاه سالنگ شمالی ۷۵ سانتی متر، در سالنگ جنوبی ۵۰ سانتی متر، در ایستگاه حاجیگک ۱۵ سانتی متر، ایستگاه گردن دیوال ۳ سانتی متر بوده است. براساس معلومات ریاست منابع آب وزارت انرژی و آب، در ارتفاعات ۳۵۰۰ متر بلندتر از سطح آب در ولایت های بدخشان، تخار، بغلان، بامیان، نورستان، لغمان و پکتیا برف باری صورت گرفته و در ساحات پایین تر از سطح آب بارندگی به شکل باران بوده است. وزارت انرژی و آب هم چنان گفته است که آغاز برف باری ها در سال ۱۳۹۷ خورشیدی ۱۳ عقرب، در سال ۱۳۹۶ خورشیدی ۲۴ عقرب و در سال ۱۳۹۵ خورشیدی ۲ قوس بوده است. معلومات این وزارت نشان می دهد که برف باری ها در سال جاری در مقایسه به سال گذشته یک ماه زودتر آغاز شده است.

پاکسازی ۹۵ درصد ولسوالی اچین از وجود تروریستان داعشی

مقام های محلی در ولایت ننگرهار می گویند که ۹۵ درصد ولسوالی اچین این ولایت از وجود تروریستان داعش پاکسازی شده است. دفتر مطبوعاتی والی ننگرهار دیروز یکشنبه (۱۴ میزان) گفته است: «در نتیجه عملیات مشترک امنیتی در ولسوالی اچین، ۹۵ درصد این ولسوالی از وجود تروریستان داعش پاکسازی و صدها ماین جاسازی شده این گروه کشف و خنثی شده است». دفتر والی ننگرهار افزوده است که پس از اجرای این عملیات، خانواده های بی جا شده آماده بازگشت به مناطق اصلی شان هستند.

این دفتر به نقل از قند آقا صافی، فرمانده لوای چهار ارتش مستقر در ننگرهار گفته است که تیم تخنیک نیروهای امنیتی هم اکنون در این مناطق مصروف کشف و خنثی سازی ماین ها هستند و این عملیات تا زمانی ادامه پیدا می کند که مناطق باقی مانده ولسوالی اچین به گونه کامل از وجود داعش پاکسازی شود. ننگرهار از ولایت های ناامن کشور و خاستگاه گروه تروریستی داعش بوده و این گروه از چند سال بدین سو فعالیت گسترده ای در این ولایت دارد. با وجود این که طی سال های گذشته بارها عملیات پاکسازی برای نابودی حضور داعش در ولسوالی های مختلف ننگرهار به خصوص در ولسوالی اچین انجام شده، اما این نیروهای تروریستی پس از پایان عملیات ها، دوباره در مناطق تصفیه شده، رخنه و نفوذ کرده اند.

انتخابات پرماجرای دیگر؛ کجای کار کمیسیون مستقل انتخابات اشتباه بود؟

صفحه ۱

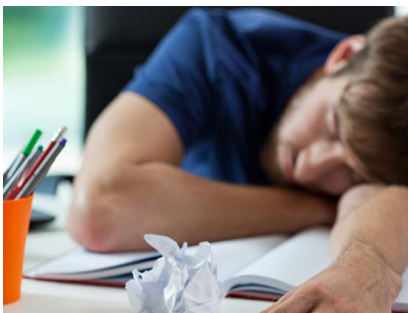
انتخابات افغانستان؛ تجربه ی ناکام و بحران زا

هیچ نوع انتخاباتی را تجربه نکردند. در دوره ی پس از فروپاشی حاکمیت طالبان و آغاز شدن عصر جدید، نخستین انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۰۴ میلادی برگزار شد. این انتخابات با توجه به آن که نخستین تجربه ی انتخاباتی افغانستان پس از سال ها جنگ و خشونت بود، برای مردم دل گرمی ایجاد کرد. مردم با شور و علاقه مندانه بسیار به پای صندوق های رأی رفتند و در انتخابات به صورت پر شور سهم گرفتند. پس از آن انتخابات پارلمانی در ۱۸ سپتامبر ۲۰۰۵ دایر گردید. تجارب انتخابات سال ۲۰۰۴ روی چگونگی مدیریت این انتخابات اثر جدی داشت اما حضور مردم به پای صندوق های رأی در این انتخابات نسبت به انتخابات ریاست جمهوری کم رنگ تر بود. پس از آن دومین انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۰۹ میلادی از سوی کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان برگزار شد. این انتخابات با توجه به آن که از سوی افغانستانی ها مدیریت می شد، برای بسیاری از نهادها و مردم دل گرمی خلق کرد و امیدواری بر این بود، که پس از این تجربه، نهادهای انتخاباتی افغانستان با اتکا به ظرفیت داخلی بتوانند انتخابات های بعدی را با مشکلات کم تر و قابل قبول تر برای طرف های دخیل در این پروسه، برگزار کنند. شوربختانه اما چنین نشد، انتخابات پارلمانی ۲۰۱۰ با انتقادات بسیار مواجه شد. چگونگی برگزاری و مدیریت انتخابات مشکلات خودش را داشت. این مشکلات اما به اندازه ای نبود، که نفس انتخابات پارلمانی زیر سوال برود و نتیجه ای آن از سوی کاندیدان و مردم پذیرفته نشود. سومین انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۱۴ میلادی برگزار شد. آنچه در این انتخابات گذشت، چیزی بیشتر از یک تقلب بود. تخطی ها و تخلف های انتخاباتی از سوی مدیران ارشد کمیسیون انتخابات سازمان دهی شد و انتخابات به جای این که فرصتی برای تحکیم دموکراسی و مردم سالاری در کشور شود، تبدیل به یک بحران سیاسی شد. (ادامه در صفحه ی ۳)

امیرپناهیان

هرچند تا هنوز نتیجه ی ابتدایی انتخابات ریاست جمهوری اعلان نشده و هرگونه قضاوت در مورد آن قبل از وقت است، اما تجربه نشان داده، که برای جلوگیری از بحران انتخاباتی در کشور، هیچ راهی جز دیجیتال سازی سیستم انتخابات وجود ندارد. برای روشن شدن این طرح، نگاهی به سرگذشت انتخابات در افغانستان می اندازیم. به روایت تاریخ، اولین انتخابات افغانستان (انتخابات پارلمانی) در دوران سلطنت ظاهر شاه برگزار شد. در این انتخابات، از چند حوزه ی انتخاباتی نمایندگان بخش های مختلف جامعه به مجلس راه یافتند و میزان رضایت مردم از انتخابات بلند بود. پس از آن انتخابات های پارلمانی دیگر، از سوی شاه و اطرافیان اش مدیریت می شد و انتخابات در یک کلیت نقش سمبولیک و نمایشی داشت. از دوره ی جمهوریت داوود خان تا ختم امارت اسلامی طالبان، مردم افغانستان

بررسی علل افت تحصیلی دانشجویان

صفحه ۲

تظاهرات انتخاباتی در شهر کابل

صفحه ۳

سرنوشت جمعی را دست کم نگیرید

صفحه ۴

سرنوشت جمعی را دست کم نگیرید

انتخابات ریاست‌جمهوری به رغم شک‌وت‌دیدهای بسیار، مطابق تقویم انتخابات برگزار شد؛ اما آن گونه که پیش‌بینی می‌شد، حضور مردم در پای صندوق‌های رأی کم‌رنگ و محدود بود و جامعه جهانی نیز با بی‌میلی و کم‌رغبتی از این پروسه استقبال و نظارت کرد. با این وصف، پایان پروسه انتخابات ریاست‌جمهوری مبهم و نامعلوم است. این ابهامات از سه‌نکته‌ی ذیل ناشی می‌شود.

یکم: قرار معلوم، طرف‌های دخیل در پروسه، در صورت باخت، نتیجه‌ی انتخابات را نمی‌پذیرند. از فردای برگزاری انتخابات به این طرف، دسته‌های انتخاباتی یکی پس از دیگری در نشست‌های خبری‌شان به صورت ضمنی پیروزی‌شان را اعلام کرده‌اند. این کار، پیام واضح و روشن دارد: با وصف آن‌که چهره‌ها و دسته‌های انتخاباتی پا به میدان مردم‌سالاری گذاشته‌اند، اما هنوز هم به دموکراسی و اراده‌ی مردم باور ندارند. این چهره‌ها نمی‌دانند، که در میدان انتخابات، بازیگر اصلی مردم اند، همین‌طور تعیین‌کننده نیز مردم هستند. در چنین یک وضعیتی، باید تمامی دسته‌ها، چهره‌ها و نهادهای دخیل در انتخابات به نقش مردم و به اراده‌ی جمعی آنان احترام بگذارند و به آن‌چه آنان انتخاب کرده‌اند، تن بدهند. تا این دم اما دسته‌های انتخاباتی به هیچ اصل اخلاقی پای‌بند نبوده‌اند. با وصف آن‌که مطابق قانون اساسی و قوانین مرتبط به انتخابات، اعلام نتیجه‌ی هر نوع انتخابات از صلاحیت کمیسیون مستقل انتخابات است، دسته‌های انتخاباتی اما خودسرانه و غیرمسئولانه یکی پس از دیگری قبل از آن‌که حتماً نتیجه‌ی قسمی انتخابات معلوم شود، از پیروزی تیم‌شان سخن می‌گویند و به هواداران‌شان مژده‌ی پیروزی می‌دهند. پیامد این کار، چیزی جز آشفتگی بیشتر و پیچیده‌شدن وضعیت موجود نیست. اگر دسته‌های انتخاباتی به اراده‌ی مردم احترام دارند و به اصول و اساسات مردم‌سالاری معتقدند، نباید بیشتر از این به رفتارهای غیرمسئولانه‌ی‌شان ادامه دهند.

دوم: مشکل اساسی دیگر به طرزالعمل غیرشفاف کمیسیون مستقل انتخابات در قسمت شمارش و اعلام نتیجه‌ی انتخابات بر می‌گردد. کمیسیون انتخابات در اعلام نتیجه‌ی اولیه و قسمی دچار تزلزل و ابهامات جدی بوده است. به‌عنوان نمونه سطح مشارکت مردم در چند ولایت مشخص برخلاف تمامی نقاط کشور مشکوک، پررنگ و بلند اعلام شده. اکنون این پرسش پیش می‌آید، که چه‌گونه ممکن است، چند ولایت مشخص برخلاف تمامی بخش‌های افغانستان، چون جزیره‌ی جدا افتاده از دیگر ولایات، شاهد حضور پررنگ شهروندان در پای صندوق‌های رأی بوده باشد؟ در حالی که براساس اظهارات طرف‌های درگیر در انتخابات، حتی در مرکزهای همین ولایات، انتخابات با مشکلات جدی امنیتی روبه‌رو بوده است. از سویی هم، از اولین روز و فردای انتخابات تا به امروز، در نتیجه‌ی اولیه و قسمی چند ولایت خاص تغییرات بسیار به‌وجود آمده است، پرسش این است، که معنی تغییرات چیست؟ چرا و چگونه این تغییرات اعمال شده و سقف مشارکت مردم در این ولایات به‌صورت واقعی چند بوده است؟

سوم: در دفتر مرکزی کمیسیون مستقل انتخابات دو بانک اطلاعاتی وجود دارد: مرکز ملی جمع‌بندی نتایج و مرکز دیجیتالی. پرسش این است، که تعداد آرای بیومتریک‌شده چند است؟ تعداد آرای بدون بیومتریک چند است؟ و این آرا به کدام ولایات مربوط می‌شود؟ فراتر از این مسئله پرسش اساسی‌تر دیگر این است، که تا هنوز بسته‌های حاوی نتایج آرا و دست‌گاه‌های بیومتریک از کدام ولایات به کابل رسیده و از کدام ولایات به دفتر مرکزی کمیسیون انتخابات نرسیده؟ واقعیت این است، که تا هنوز هیچ‌نوع تضمینی وجود ندارد، که کمیسیون مستقل انتخابات بتواند، میان مرکز ملی جمع‌بندی نتایج و مرکز نتیجه‌ی دیجیتالی ارتباط موثر برقرار کند. در انتخابات پارلمانی ۲۸ میزان سال گذشته، حتی از یک دستگاه بیومتریک استفاده‌شده در روز انتخابات، اطلاعات مربوط به رأی‌دهندگان خارج نشد. این بار نیز نگرانی همین مسئله است. تا این دم که یک‌هفته از تاریخ برگزاری انتخابات گذشته، هیچ‌نشانه‌ی مبنی بر تفکیک آرای بیومتریک‌شده از آرای بدون بیومتریک در مرکز ملی جمع‌بندی نتایج دیده نمی‌شود.

انتخابات پرماجرای دیگر؛ کجای کار کمیسیون مستقل انتخابات اشتباه بود؟

◆ جلیل تجلیل

سال جاری تکرار شد، معضل دیر باز شدن مراکز رأی‌دهی به‌روی شهروندان بود. هرچند این مشکل فراگیر نبود و شامل تمامی مراکز نمی‌شد، اما در ولایات و کابل بسیاری از مراکز با تأخیر چند ساعته باز شد.

۴- پایین بودن میزان مشارکت مردم

پایین بودن میزان اشتراک‌کنندگان در انتخابات ریاست‌جمهوری بر همگان واضح و آشکار است. میزان اشتراک رأی‌دهندگان در انتخابات پارلمانی نسبت به انتخابات ریاست‌جمهوری پرنرنگ‌تر بود. اما هردو انتخابات (پارلمانی ۱۳۹۷ و ریاست‌جمهوری ۱۳۹۸) با بی‌میلی مردم روبه‌رو بود. دو مسئله بر میزان مشارکت مردم در انتخابات تأثیرگذار بوده است:

الف- تهدیدات بلند امنیتی

طالبان با نشر خبرنامه‌ای در جریان کارزارهای انتخاباتی گفته بودند، که مانع برگزاری انتخابات شده و این روند را مختل می‌سازند. طالبان مدعی بودند، که مراکز رأی‌دهی را هدف قرار داده و تلاش می‌نمایند تا مانع برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری شوند. با وصف آن‌که سطح تهدیدات بلند بود، اما نیروهای امنیتی به خوبی توانستند امنیت انتخابات را تأمین و اقدامات تخریب‌گرایی‌ی طالبان را خنثا سازند. هرچند مردم افغانستان شاهد بعضی انفجارات، حملات و راکت‌پراکنی‌های این گروه در ولایات بودند، اما شدت این حملات در تناسب به تبلیغاتی که راه انداخته شده‌بود، بسیار پایین بود.

ب- بی‌اعتمادی نسبت به کمیسیون و نگرانی از تقلب سازمان‌یافته

در انتخابات پارلمانی سال گذشته، سطح تقلب به حدی گسترده و وسیع بود، که مردم افغانستان به این باورمندی رسیدند که دیگر آرای‌شان کارا نبوده و این کمیسیون‌های انتخاباتی و دست‌های پنهان دیگر هستند، که برنده و بازنده‌ی انتخابات را مشخص می‌کنند. به همین دلیل میزان اشتراک مردم در انتخابات محدود و کم‌رنگ بود.

اگر یک جمع‌بندی کلی از انتخابات ریاست‌جمهوری داشته باشیم، می‌توان گفت که این بار در ظاهر امر یک سلسله کارهای در خصوص شفاف‌سازی انتخابات از سوی کمیسیون صورت گرفته است، اما انتخابات‌های دوره‌های قبل که با کاستی‌ها و نواقص همراه بود به اعتماد مردم آسیب رسانیده بود، که تأثیر مستقیم بر میزان اشتراک‌کنندگان در این دور داشت. هرچند نتایج نهایی معلوم نیست و میزان اشتراک‌کنندگان از فردای انتخابات به این طرف در حال تغییر بوده، اما امیدواری بر این است، که نهادهای برگزارکننده‌ی انتخاباتی در جداسازی آرای سیاه از آرای پاک جدی عمل کنند و نگذارند انتخابات به بحران برود و باورمندی به مردم‌سالاری در کشور نابود شود.

کار نکردن سیستم بیومتریک در انتخابات پارلمانی سال گذشته یکی از معضله‌های جدی بود، که سرانجام کمیسیون مستقل انتخابات اعلان کرد؛ مراکز که در آن فناوری بیومتریک کار نمی‌کند رأی‌دهندگان بدون بیومتریک می‌توانند از حق رأی‌شان استفاده کنند. این تصمیم نادرست در میانه‌ی راه، سبب شد که شمار زیادی از آرای تقلبی به صندوق‌ها ریخته شود و هم‌چنان یک برخورد دوگانه در یک پروسه ملی صورت گیرد. این کار کمیسیون از یک طرف خلاف قانون بود و از جانب دیگر بی‌اعتمادی خلق کرد.

در انتخابات ریاست‌جمهوری این مسأله تا حدود زیادی حل شده بود، فقط در بعضی ولایات و مراکز، دستگاه‌های بیومتریک با مشکل مواجه بودند. از خوبی این دور همین بود، که بسیاری از افراد از طریق سیستم بیومتریک آرای‌شان ثبت و استفاده شد. در طرزالعمل کمیسیون مستقل انتخابات آمده است، که آرای بدون بیومتریک اعتبار ندارد. با توجه به این نکته، امیدواری بر این است، که حوزه‌های انتخاباتی که در آن آرای مشکوک و بدون بیومتریک استفاده شده، شناسایی و تمامی این آرا باطل اعلام شود.

این کار، در حقیقت یک گام مثبت و بلند برای شفاف‌سازی پروسه‌ی رأی‌دهی است، که با استقبال و تأیید تمام شهروندان، احزاب سیاسی، کاندیدان و جامعه‌ی بین‌المللی روبه‌رو خواهد شد. هرچند فناوری بیومتریک به لحاظ تخنیکی مشکلات بسیاری داشت و از این فناوری به شکل آفلاین کار گرفته شد، اما استفاده‌ی درست از این سیستم در همین حد هم می‌تواند در شفافیت انتخابات کمک نماید و نتیجه‌ی انتخابات را برای مردم، کاندیدان و جامعه‌ی جهانی قابل پذیرش سازد.

۳- ناوقت باز شدن مراکز رأی‌دهی

یکی از مشکلاتی که دوباره در انتخابات ریاست‌جمهوری

نبود نام رأی‌دهندگان در لیست

رأی‌دهی در روز انتخابات تبدیل به یک معضل کلان و جدی شده بود.

شمار زیادی از رأی‌دهندگان به دلیل نبود نام‌های‌شان در فهرست رأی‌دهی

توانستند از حق رأی‌شان استفاده و به کاندیدای دل‌خواه‌شان رأی دهند. این امر سبب شد، که کمیسیون مستقل انتخابات جلسه‌ی فوری برگزار و برای رفع آن اعلامیه صادر کند، تا نام افراد را از طریق سیستم بیومتریک جست‌وجو و به آنانی که در سیستم موجود بودند، اجازه‌ی استعمال رأی داده شود. این اقدام کمیسیون مستقل انتخابات نیک اما خیلی دیروقت بود، زیرا شمار زیادی از مردمی که در صف رأی‌دهی انتظار مانده و نام‌های‌شان را نیافته بودند به خانه‌های‌شان برگشتند و دوباره برای رأی‌دادن مراجعه نکردند. از جانب دیگر شمار زیادی از افراد نام‌های‌شان نه تنها در لیست رأی‌دهندگان موجود نبود، بلکه در دستگاه‌های بیومتریک کمیسیون مستقل انتخابات نیز درج نشده بود. این معضل نشان می‌دهد که ثبت‌نام رأی‌دهندگان ناقص بوده و شمار زیادی از شهروندان به دلیل همین مشکل از حق رأی‌شان محروم شدند.

۲- کار نکردن سیستم بیومتریک

کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان پس از اعلان نتایج انتخابات پارلمانی سال گذشته با انتقادات گسترده از سوی شهروندان، احزاب سیاسی و جامعه‌ی جهانی روبه‌رو شد. این انتقادات زنگ خطری را متوجه مدیران این نهاد ساخت تا در انتخابات ریاست‌جمهوری ششم میزان ۱۳۹۸، اشتباهات‌شان را جبران و اعتماد از دست‌رفته‌ی شهروندان نسبت به کمیسیون مستقل انتخابات را باز گردانند، اما متأسفانه ضعف مدیریتی، عدم هماهنگی و دوپارچگی کمیشنران در درون کمیسیون سبب شد، تا یک‌بار دیگر اشتباهات انتخابات پارلمانی بیست‌و‌هشتم میزان سال گذشته، در انتخابات ریاست‌جمهوری سال جاری تکرار شود. هرچند انتخابات ریاست‌جمهوری در تناسب به انتخابات پارلمانی سال گذشته از یک سلسله مزیت‌هایی برخوردار بود اما این پروسه کاستی‌های را نیز به همراه داشت، که می‌توان آن‌را به چند بخش تقسیم و به‌صورت جداگانه مورد تحلیل و بررسی قرار داد.

۱- ناقص بودن فهرست رأی‌دهندگان

در انتخابات پارلمانی یکی از بزرگ‌ترین معضل‌ها فراروی کمیسیون مستقل انتخابات قرار داشت، ناقص بودن لیست رأی‌دهندگان و فرستادن اشتباهی این لیست‌ها از یک ولایت به ولایت دیگر بود، هم‌چنان در بعضی ساحات حتی لیست رأی‌دهندگان وجود نداشت. در این دور در تناسب به انتخابات پارلمانی فرستادن اشتباهی لیست از یک ولایت به ولایت دیگر تا حدودی رفع شده بود، اما ناقص بودن لیست رأی‌دهندگان هم‌چنان تکرار شد.

نبود نام رأی‌دهندگان در لیست رأی‌دهی در روز انتخابات تبدیل به یک معضل کلان و جدی شده بود. شمار زیادی از رأی‌دهندگان به دلیل نبود نام‌های‌شان در فهرست رأی‌دهی نتوانستند از حق رأی‌شان استفاده و به کاندیدای دل‌خواه‌شان رأی دهند. این امر سبب شد، که کمیسیون مستقل انتخابات جلسه‌ی فوری برگزار و برای رفع آن اعلامیه صادر کند، تا نام افراد را از طریق سیستم بیومتریک جست‌وجو و به آنانی که در سیستم موجود بودند، اجازه‌ی استعمال رأی داده شود. این اقدام کمیسیون مستقل انتخابات نیک اما خیلی دیروقت بود، زیرا شمار زیادی از مردمی که در صف رأی‌دهی انتظار مانده و نام‌های‌شان را نیافته بودند به خانه‌های‌شان برگشتند و دوباره برای رأی‌دادن مراجعه نکردند. از جانب دیگر شمار زیادی از افراد نام‌های‌شان نه تنها در لیست رأی‌دهندگان موجود نبود، بلکه در دستگاه‌های بیومتریک کمیسیون مستقل انتخابات نیز درج نشده بود. این معضل نشان می‌دهد که ثبت‌نام رأی‌دهندگان ناقص بوده و شمار زیادی از شهروندان به دلیل همین مشکل از حق رأی‌شان محروم شدند.

بررسی علل افت تحصیلی...

با توجه به توسعه کمی دانشگاه‌ها در سالهای اخیر و عدم توجه کافی به کیفیت و استانداردهای آموزشی، هم‌اکنون افت تحصیلی در دانشگاه‌ها به‌عنوان یک معضل اساسی مطرح است و اگر اقدامات لازم اتخاذ نگردد، در آینده نیز این معضل تشدید خواهد یافت.

و درس، از جانب دیگر بسط و گسترش ارزش‌های مادی و اقتصادی در جامعه است. وقتی دانش‌جو ببیند که از یک‌سو در جامعه ملاک برتری و تفوق افراد، وضعیت اقتصادی و مالی آن‌ها است و از سوی دیگر، راه‌های بسیار ساده‌تری به جز تحصیل برای ثروت‌مند شدن و کسب اعتبار اجتماعی وجود دارد، طبیعی است که آن‌ها ممکن است مایوس و ناامید شوند و ترک تحصیل نموده و یا با بی‌علاقگی و تحت فشار دیگران درس بخوانند. در یک مطالعه و پژوهش معلوم شد که ۸۰ فیصد دانش‌جویان به امید راه‌یافتن در رشته‌ی طبابت و پزشک‌شدن و داشتن زندگی مرفه، این رشته را دنبال می‌کنند و تنها اندکی از آن‌ها تخصص‌های دیگر را ذکر کرده‌اند. متأسفانه روزبه‌روز دیدگاه‌های مادی و اقتصادی در حوزه‌ی علم و دانش بیشتر نفوذ کرده و آن‌را بیشتر در چنبره‌ی خود می‌گیرد. در حالی که اگر به گذشته‌ای نه چندان دور برگردیم، چنین نبوده‌است. اسکینر در کتاب (فراسوی آزادی و شأن) می‌گوید: «زمانی معلمان گرفتن حق‌الزحمه و حقوق را برای کار خویش کسر شأن می‌دانستند، چرا که معتقد بودند با معیارهای مادی نمی‌توان ارزش یک کار غیرمادی را مشخص کرد». خوشبختانه اکثریت قریب به اتفاق اساتید با بزرگواری، تحمل، قناعت و متانت تلاش کرده‌اند، این چنین باشند و هستند، ولی این کافی نیست و ضروری است، که روند و حرکت سیاست‌گذاری‌های

عواملی مانند: اضطراب امتحان، فقدان یا کمبود عزت نفس، شرایط و چگونگی مطالعه، شرایط عاطفی و روانی، غیابت و... نیز می‌توانند در افت تحصیلی موثر باشد و از جمله عوامل فردی به شمار می‌آید.

ح: عوامل خانوادگی و اجتماعی

۱- شرایط عاطفی و امنیت محیط خانواده: طوری‌که واضح است، خانواده نقش مهمی را در پیشرفت تحصیلی و یا افت تحصیلی ایفا می‌کند. شاید بتوان گفت، که مهم‌ترین عامل در شکل‌گیری نگرش محصلان و موفقیت تحصیلی آن‌ها خانواده است. این‌که والدین با موضوعات تحصیلی چگونه برخورد می‌کنند و نیز در الگوهای تربیتی خود برای چه رفتارهای ارزش‌قابل می‌شوند، یکی از اجزای اساسی در شکل‌گیری نگرش محصل نسبت به تحصیل است. به‌طور کلی پایین‌بودن سطح فرهنگ، اختلاف و کشمکش در خانواده، روش‌های تربیتی و فرزند پروری، انتظارات و آرزوهای خانواده، نگرش آن‌ها نسبت به درس و تحصیلات و... از جمله عوامل خانوادگی هستند، که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در موفقیت تأثیر می‌گذارند. تحقیقات نشان داده است، که بین سطح فرهنگ خانواده و ترک تحصیل فرزندان رابطه‌ی معکوس وجود دارد.

۲- حاکمیت ارزش‌های مادی در جامعه: یکی دیگر از عوامل افت تحصیلی، عدم علاقه‌ی دانش‌جو به تحصیل

انتخابات افغانستان؛ تجربه‌ی ناکام...

هفته‌ی گذشته (۶ میزان ۱۳۹۸) برگزار گردید. هرچند تا هنوز نتیجه‌ی ابتدایی و نهایی این انتخابات اعلان نشده است، اما نگرانی‌ها از احتمال به‌وجود آمدن بحران در روزهای آینده و پس از اعلان نتیجه‌ی ابتدایی و نهایی این انتخابات وجود دارد. اساسی‌ترین چالش فراروی این پروسه، سرنوشت آرای بدون بیومتریک و چگونگی تصفیه‌سازی آرای سیاه از آرای پاک است. تا نزدیک به یک‌ماه دیگر سرنوشت این انتخابات مشخص خواهد شد و فرصت قضاوت‌ها در پیوند به این پروسه باقی است.

با توجه به این تجربه‌ها، می‌توان گفت، که آینده‌ی دموکراسی و مردم‌سالاری در افغانستان اگر از یک‌سو

نتیجه‌ی انتخابات برای رقبیان قابل قبول نبود و در نهایت امر حکومت توافقی «وحدت ملی» تشکیل شد. پس از آن در ۲۸ میزان سال ۱۳۹۷ سومین انتخابات پارلمانی در عصر پس از حاکمیت طالبان برگزار شد. این انتخابات یکی از مفتضح‌ترین انتخابات‌های تاریخ کشور بود. نتیجه‌ی انتخابات، شش ماه پس از برگزاری آن اعلام شد. در روز برگزاری انتخابات بسیاری از مراکز انتخاباتی بسته ماند و طرز‌العمل‌های انتخابات از جمله به‌کارگیری فناوری بیومتریک عملی نگردید. مضاف بر این موارد، نتیجه‌ی نهایی بسیاری از حوزه‌های انتخاباتی با دخالت دست‌های پیدا و پنهان از ارگ ریاست‌جمهوری اعلان شد.

چهارمین انتخابات ریاست‌جمهوری کشور شنبه

تا زمانی‌که نظام انتخاباتی

افغانستان اصلاح نشود و

سیستم انتخاباتی از شیوه‌ی

کنونی به شکل مدرن آن

دیجیتالی نگردد، انتخابات‌های

افغانستان نه‌تنها به قوام

دموکراسی و مردم‌سالاری

نمی‌انجامد، بلکه پیش‌زمینه و

سرآغاز بحران‌های فراگیر داخلی

می‌گردد.

«تظاهرات انتخاباتی در شهر کابل»

«در ختم سال ۱۳۳۰ شمسی، دوره‌ی سه‌ساله‌ی شورای هفتم به‌پایان رسید و روز ۳۱ حمل ۱۳۳۱ (اپریل ۱۹۵۲) روز انتخابات جدید اعلام شد. حکومت شاه‌محمود خان که تا اکنون تمام جنبش‌های سیاسی، احزاب، اتحادیه‌ی محصلین و جراید آزاد را با فعالیت‌های شورای هفتم، خاموش نموده بود، مصمم بود که این اختناق را جدن حفظ نماید، زیرا خانواده‌ی حکمران نمی‌خواست ریفرم‌های را که جبر زمان و اوضاع سیاست داخلی و بین‌المللی بر دوش او تحمیل می‌کرد، در سایه‌ی آن جنبش‌های سیاسی که از طرف پایان پیش کشیده می‌شد، به‌شکل اجباری عملی نماید، بلکه می‌خواست مردم و نمایندگان مردم را با استعمال قوت به‌جای سابق‌شان نشانده و آن‌گاه قسمتی از ریفرم‌های را که با منافع اصلی خانواده‌ی حکمران چندان تناقض نداشته باشد، از بالا و از طرف خود در محل اجرا گذارد. این‌است که سرکوب تمام نهضت‌های جدید به‌شاه‌محمود خان، صدراعظم محول گردید تا سلطنت ابتکار هر عمل اصلاحی جدید را منحصر در دست خویش داشته باشد.

پس شاه‌محمود که از سرکوب تمام نهضت‌های سیاسی فراغت حاصل کرده بود، برای جلوگیری از انتخابات آزاد شورای دوره‌ی هشتم، به‌حکام خود امر کرد، که از انتخاب‌شدن روشن‌فکران دست‌چپی ممانعت به‌عمل آرند. در حالی‌که یک‌عده از وکلای اپوزیسیون شورای هفتم، کاندیدای خود را مجدداً اعلام کرده بودند و از آن‌جمله من (میر غلام محمد غبار) و داکتر عبدالرحمن محمودی کاندیدان وکالت شهر کابل بودیم، چنان‌که سید محمد خان دهقان، خال‌محمد خان خسته، نظرمحمد خان نوا، نورعلم خان میدانی و چندین نفر دیگر کاندیدان وکالت در ولایات کشور بودند. مداخله‌ی حکومت در انتخابات دیگر از پرده‌ی اختفا برون شده و با چهره‌ی مفتضح علن وارد میدان گردید. در پایتخت سواره‌نظام و پلیس و ژاندارم به‌گردش افتاد، مشاهدین انتخاباتی من و محمودی از حوزه‌های انتخاباتی رانده شدند، قضات و مامورین موظف حکومتی بی‌پرده آرای رأی‌دهندگان طرف‌دار محمودی و غبار را در دفتر رأی‌دهی بنام کاندیدان حکومتی ثبت می‌کردند، زیرا دیگر صندوقی برای انداختن ورقه‌ی رأی انتخاب‌کنندگان وجود نداشت. اعتراض‌کنندگان از طرف عبدالحکیم خان شاه عالمی، والی کابل با چوب پلیس از حوزه‌ها برون رانده می‌شدند و مقاومت‌کنندگان به مجلس سوق می‌گردیدند. چنان‌که غلام‌دستگیر خان، قلعدار سابق ارگ را که مرد منور و ده‌سال مجوس سیاسی بود، با چوب پلیس برانندند و داد محمد خان، کتک‌مشر (مشهور به لندی) را که از غازیان جنگ استقلال بود در مجلس افکندند و نگهداشتند تا در جدی همان سال در مجلس ده‌مزنک بیمار گردیده و بدون دوا و طبیب با زندگی وداع گفت. هم‌چنین یک‌عده‌ی دیگر را در محوطه‌ی اداره‌ی پلیس شیرپور تحت توقیف قرار دادند.

این است که عکس‌العمل مردم در برابر روش استبدادی حکومت شروع شد. نخست مردم با انتخابات مقاطعة کرده و از حوزه‌های انتخاباتی خارج شدند. متعاقب تظاهرات بزرگ و بی‌سابقه‌ای مرکب از هزاران نفر دکانداران و پیشه‌وران، مامورین پایین‌رتبه، محصلین پوهنتون و شاگردان مکاتب و طرف‌داران احزاب وطن و خلق به‌شمول کاندیدان‌شان در شهر کابل به‌عمل آمد. این‌ها با بیرق‌های حرکت می‌کردند که در آن‌ها شعارهای (وکلائی ملی ما غبار و محمودی) نوشته شده بود و در سر هر چهار راهه نقطه‌های شدیدی ضد مداخلات حکومت در امر انتخابات، ایراد می‌گردید. مظاهره‌کنندگان جاده‌های بزرگ شهر را عبور کرده و بعد از ظهر به‌استقامت ارگ سلطنتی به‌حرکت افتادند. در حالی‌که سواره‌نظام دولت ایشان‌را قدم‌به‌قدم تعقیب می‌نمود. این اولین مظاهره‌ی سیاسی بود، که عملن شخص شاه را مخاطب قرار داده و کابینه‌ی او را تلغین می‌کرد.

سلطنت، هر دو جناح جاده‌ی ارگ شاهی را با پیاده‌نظام استحکام بخشیده و دروازه‌ی بزرگ ارگ را با موترهای نظامی مسدود و بام دروازه را با ماشین‌دار تحکیم کرده بود (بعدها تمام دیوارها و برج‌های ارگ از سنگ ساخته شد). در دهن دروازه‌ی ارگ مقابل عساکر دولتی نقطه‌های شدید‌اللحنی علیه حکومت از طرف کاندیدان مردم به‌عمل آمد. افسران محافظ ارگ پیشنهاد کتبی مردم را که مبنی بر محکومیت حکومت و درخواست تجدید انتخابات بود گرفتند و از طرف شاه جواب دادند که فردا نظر شاه به‌مردم ابلاغ خواهد گردید. مردم در همان‌جا فیصله کردند که فردا برای گرفتن جواب شاه در صحن وسیع لیس‌ی استقلال اجتماع خواهند نمود. بدین‌صورت تظاهرات موقت خاتمه یافت.

اما همان‌شب صحن لیس‌ی استقلال را (در جوار ارگ شاهی) زیر آب فرو بردند و رادیو کابل رسمن به‌مردم اخطار داد که سر از فردا هرگونه اجتماعات، خلاف قانون و ممنوع است و متخلفین تعقیب خواهند شد. متعاقب دسته‌جات نظامی با زره‌پوش‌ها در جاده‌های شهر به‌حرکت افتاد و یک‌شبانه‌روز این عمل دوام نمود. فردا جراید دولتی نتیجه‌ی انتخابات جعلی روز گذشته را که فقط هفت‌هزار و سه‌صدوهشتاد رأی بود منتشر ساخت، زیرا اکثریت رأی‌دهندگان شهر کابل با این انتخابات مفتضح مقاطعة کرده بودند، در حالی‌که سه‌سال پیشتر مردم شهر کابل در انتخابات شورای دوره‌ی هفتم بیشتر از پنجاه‌هزار رأی در صندوق انداخته بودند که بیست‌وهشت‌هزار رأی آن متعلق به من (میر غلام محمد غبار) و داکتر محمودی بود، مگر اکنون کاندیدان دولت هر دو نفر مجموعاً چهارهزار و هفت‌صد و نود و هشت رأی تحمیلی حاصل کرده بودند.

این تنها نبود، حکومت بعد از مظاهره، منازل و رفت‌وآمد هیأت‌های اجرائیه‌ی احزاب وطن و خلق را علنن تحت مراقبت پلیس‌های بایسکل‌سوار و افسران موترسوار قرار داد و بعد از هفده‌روز، چهارده نفر از اعضای حزب وطن و شش نفر از اعضای حزب خلق را به‌زندان افکند و از یک‌سال تا چهارسال و یازده‌سال بدون تحقیقات و محاکمه نگهداشت.»

منبع: افغانستان در مسیر تاریخ، میر غلام محمد غبار، جلد دوم، چاپ چهارم، سال ۱۳۸۴، انتشارات میوند، صص ۲۶۸-۲۷۰

کلان کشور این موضوع را در اولویت کار خویش گنجانده و اهمیت علم و دانش و تحصیلات را که در فرهنگ ما دارای رفیع‌ترین درجات است و به هیچ‌چیز به اندازه‌ی کسب علم به آن سفارش نشده است، احیا و تقویت گردد.

نتیجه‌گیری

مسئله‌ی افت تحصیلی به‌عنوان بحث‌انگیزترین مسئله‌ی تحصیلی و تعلیم و تربیت در سال‌های اخیر بوده است، که فاصله بین وضعیت علمی موجود فراگیران با وضعیت مورد انتظار آن‌ها از حد معقول و مقبول آن فراتر رفته و منجر به خسارت‌های اقتصادی، روانی و اجتماعی گردیده است. شواهد نشان می‌دهد، که افت تحصیلی زیاد و پر حجم بوده و به‌صورت عموم از دوران ابتداییه‌ی مکتب‌گریبان‌گیر برخی از متعلمین بوده و تا مقاطع بالا و دانشگاهی ادامه می‌یابد. بررسی علل افت تحصیلی به مطالعه‌ی دقیق و همه‌جانبه ضرورت دارد، با بررسی علل‌ها می‌توان به راه حل‌های رسید که بتوان جلو افت تحصیلی را گرفت. تنبلی یا بی‌میلی دانش‌جو را نمی‌توان تنها دلیل عقب‌افتادگی تحصیلی دانست. گاهی علت شکست تحصیلی را باید در خانواده، دانشگاه و مراکز آموزشی، نحوه‌ی تدریس اساتید، عوامل اجتماعی، نظام تحصیلی، وضعیت اقتصادی و... جست‌وجو کرد. شناخت علل فردی و اجتماعی از یک‌طرف و علل ساختاری نظام تحصیلی از طرف دیگر مسایل را پیچیده‌تر کرده است. بدین منظور برای کاهش افت تحصیلی می‌توان از تغییر و نوآوری آموزش در عرصه‌ی تربیت هنر، نظام ارزش‌یابی، روش‌های تدریس و سبک‌های مدیریت نهاد‌های علمی و دانشگاهی استفاده کرد.

منابع:

- ۱- افروز، غلام‌علی، چکیده‌ای از روان‌شناسی تربیتی کاربردی، تهران، سازمان انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۷۹.
- ۲- بیابانگرد، اسماعیل، روش‌های پیشگیری از افت تحصیلی، تهران، سازمان انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۸۲.
- ۳- کوهستانی دهقی، رضا، مقایسه‌ی عوامل آموزشی مکاتب غیرانتفاعی و دولتی، پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد، ۱۳۸۶.

- ۴- فیل رییس، ترجمه‌ی بیتا عسگری، پنج‌صد نکته در مورد مطالعه برای دانش‌جویان، تهران، ۱۳۷۵.
- ۵- علاقه بند، علی، مقدمات مدیریت آموزشی، تهران، بعثت، ۱۳۷۳.
- ۶- میر عابدینی، احمد، چگونه درس بخوانیم؟ چگونه امتحان بدهیم؟، تهران، نشر چکامه، ۱۳۷۳.
- ۷- نیکنامی، مصطفی، نظارت و راهنمایی آموزشی، سازمان مطالعه و تدوین کتب انسانی، تهران، ۱۳۹۴.
- ۸- شریعت‌مداری، علی، اصول و فلسفه‌ی تعلیم و تربیت، سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، ۱۳۹۵.

شواهد نشان می‌دهد، که افت

تحصیلی زیاد و پر حجم بوده و

به‌صورت عموم از دوران ابتداییه‌ی

مکتب‌گریبان‌گیر برخی از متعلمین

بوده و تا مقاطع بالا و دانشگاهی

ادامه می‌یابد. بررسی علل افت

تحصیلی به مطالعه‌ی دقیق و

همه‌جانبه ضرورت دارد، با بررسی

علل‌ها می‌توان به راه حل‌های رسید

که بتوان جلو افت تحصیلی را

گرفت.

متاثر از روند گفت‌وگوهای صلح است، از جانب دیگر به سرنوشت پروسه‌های انتخاباتی و سیستم انتخابات وایسته است. تجربه نشان داده است، تا زمانی‌که نظام انتخاباتی افغانستان اصلاح نشود و سیستم انتخاباتی از شیوه‌ی کنونی به شکل مدرن آن دیجیتالی نگردد، انتخابات‌های افغانستان نه‌تنها به قوام دموکراسی و مردم‌سالاری نمی‌انجامد، بلکه پیش‌زمینه و سرآغاز بحران‌های فراگیر داخلی می‌گردد.

بنابراین تنها گزینه برای جلوگیری از بحران انتخاباتی در حال و آینده، راهی جز سیستم‌سازی دقیق برای انتخابات نیست. افغانستانی‌ها برای نجات از انارشیزم داخلی، باید برای انتخابات‌شان سیستم‌سازی کنند. این سیستم با دیجیتالی‌سازی پروسه‌ی رأی‌دهی به‌شکل معیاری آن پاسخ‌گو خواهد بود. راه دومی وجود ندارد.

پوهیالی سیدعلی سادات «صاحب‌دل»

مقدمه:

همه‌ساله تعداد زیادی از محصلان در کشورهای مختلف جهان با پدیده‌ای به نام افت تحصیلی مواجه‌اند. امروزه، این موضوع یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های جامعه و مخصوصاً نهادهای آکادمیک است. با توجه به توسعه‌ی کمی دانشگاه‌ها در سال‌های اخیر و عدم توجه کافی به کیفیت و استانداردهای آموزشی، هم‌اکنون افت تحصیلی در دانشگاه‌ها به‌عنوان یک معضل اساسی مطرح است و اگر اقدامات لازم اتخاذ نگردد، در آینده نیز این معضل تشدید خواهد یافت. همه‌ساله بخشی از منابع و استعدادها با عناوین اخراج، ترک تحصیل و انصراف، دانشگاه‌ها با پیامدهای ناگوار نیز در حیات فردی و عدم کامیاب‌شدن و مشروطی ضایع می‌گردد و علاوه بر آن آثار و پیامدهای ناگوار نیز در حیات فردی و خانوادگی افراد بر جای می‌گذارد و نابسامانی‌های اجتماعی فراوانی را نیز به‌وجود می‌آورد. واضح است که برای پیداکردن علل یک مشکل به‌ویژه مشکلات انسانی و اجتماعی، تنها نمی‌توان به یک علت بسنده کرد. برای یافتن افت تحصیلی، باید مسایل گوناگونی را نظیر: انگیزه، هدف، روش مطالعه، اضطراب امتحان، سیستم تحصیلی، روش تدریس، شرایط عاطفی و امنیتی خانواده، شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را مورد توجه قرار داد. در این مقاله سعی می‌شود تا علل افت تحصیلی و پیامدهای ناشی از آن مورد بررسی قرار گیرد.

کلید واژه: افت تحصیلی، علل و عوامل، کاهش کمی و کیفی، نظام تحصیلی، انگیزه.

افت تحصیلی
فرهنگ‌های لغات، واژه‌ی افت را کمبود، کمی، کم و کاست، نقصان، افتادن، کمبود جنس، کاهش و... معنا کرده است. کاربرد اصطلاح افت در موضوعات تحصیلی، به اتلاف در امور اقتصادی می‌ماند، بدین لحاظ که آموزش و پرورش را به صنعتی تشبیه می‌کند که بخشی از سرمایه و مواد اولیه‌ای را که باید به محصول نهایی تبدیل شود، تلف می‌کند و نتیجه‌ی مطلوب مورد انتظار را به بار نمی‌آورد؛ اگر از نقطه‌نظر منابع و مخارجی که جامعه در اختیار نهاد تعلیم و تربیت قرار می‌دهد، به آموزش و پرورش نگریسته شود، بدون شک آموزش و پرورش یکی از بزرگ‌ترین نهادهای اقتصادی جهان است. بنابراین می‌توان اصطلاح (افت) و (اتلاف) را در مورد آن به‌کار برد و به سوالي که بیان‌گر انواع افت تحصیلی است، پاسخ داد. سوال مبنی بر این‌که در افت تحصیلی چه چیزی تلف شده است؟ صاحب‌نظران در پاسخ به این سوال می‌گویند: در افت تحصیلی، در عرصه‌های ذیل اتلاف صورت می‌گیرد: تأسیسات ساختمانی و تجهیزات مراکز تحصیلی و مؤسسات آموزشی، ارزش کار اساتید و وقت دانش‌آموزان، هزینه‌های جاری و سرمایه‌گذاری ثابت، هزینه‌های مستقیم خانواده، شکوفایی استعدادها و توانایی‌های فرد شکست خورده در تحصیل، سرمایه‌های اجتماعی و...

منظور از افت تحصیلی کاهش عملکرد تحصیلی و درسی دانش‌جو از سطح رضایت‌بخش به سطح نامطلوب است. توجه به این تعریف نشان می‌دهد، که مقایسه و سنجش سطح عمل‌کرد تحصیلی قبلی و فعلی دانش‌جو بهترین شاخص افت تحصیلی است. زمانی می‌توان از افت تحصیلی صحبت کرد، که فاصله‌ی قابل توجهی بین توان و استعداد بالقوه و توان بالفعل فرد در فعالیت درسی و پیشرفت تحصیلی مشهود باشد. حق تعلیم و تربیت یکی از مهم‌ترین حقوق اساسی هر انسان است و فراهم آوردن امکانات تحصیلات برای شکوفایی ابعاد معنوی و مادی انسان‌ها و تأمین حقوق همه‌ی انسان‌ها ضرورت اساسی یک جامعه است. علاوه بر این با امکانات تحصیلات عمومی و مطلوب می‌توان منابع انسانی جامعه را توسعه و تکامل بخشید، سلامت و بهداشت افراد جامعه را تأمین نمود، فرهنگ جامعه را غنی ساخت، ثبات سیاسی و هم‌بستگی اجتماعی را فراهم آورد و نیروی انسانی مورد نیاز رشد اقتصادی را پرورش داد. اما نظام تحصیلی نیز مانند هر نهاد دیگری می‌تواند به علت کمبودها و کاستی‌ها و یا عوامل دیگری دچار سوء‌کارکرد شود، به‌طوری‌که نتواند بخشی از اهداف خود را به درستی به انجام رساند و سرمایه و مواد اولیه‌ای را که در اختیار دارد تلف نماید و نتیجه‌ی مطلوب و مورد انتظار را به بار نیاورد. در این صورت است، که می‌توانیم اصطلاح افت تحصیلی را به کار ببریم.

انواع افت تحصیلی

با پذیرش این‌که، هم‌اکنون افت تحصیلی در مراکز آموزشی و تحصیلی وجود دارد، می‌توان انواع آن را به دو دسته‌ی کمی و کیفی تقسیم نمود. افت کمی تحصیلی به‌صورت اخراج، ترک تحصیل و انصراف و ناکامی جلوه‌گر می‌شود، که این امر آثار و پیامدهای اجتماعی،

بررسی علل افت تحصیلی دانشجویان

ب: عوامل فردی

۱- مبهم‌بودن آینده‌ی شغلی محصلان: با توجه به وضعیت اشتغال در کشور و بی‌کاری فارغ‌التحصیلان، بسیاری از محصلان آینده‌ی مبهمی را برای خود تصور می‌کنند و این فکر گاهی بر آنان حاکم می‌شود؛ آتانی که فارغ‌التحصیل شده‌اند بی‌کارند، پس ما نیز به جمع آن‌ها اضافه خواهیم شد. همین طرز فکر نوعی ناامیدی در آنان به‌وجود می‌آورد و سبب بی‌انگیزه‌شدن محصل شده و باعث می‌شود، دانش‌جو دست از تلاش و کوشش بردارد و به مسئله‌ی تحصیل بی‌تفاوت باشد.

۲- تفاوت لسانی محصل: از آن‌جایی که اغلب محصلان دوران مکتب را به‌زبان مادری به اتمام می‌رسانند، در مرحله‌ی دانشگاه با زبان دوم و یا حتا سوم، چه به‌صورت گفتاری و شفاهی و چه به‌صورت نوشتاری و کتب و منابع درسی، مواجه می‌شود و بدون شک که تعدادی از زبان‌های مادری با لسان رسمی کشور هم در نگارش و هم در گویش، تفاوت‌های دارد؛ محصلان در هنگام آموزش و تحصیل با مشکل فهمیدن مطالب مواجه می‌شوند و موجبات افت آنان را فراهم می‌آورد.

۳- فقدان یا کمبود انگیزه: در بین عوامل گوناگون موثر در یادگیری شاید هیچ یک به اندازه‌ی (انگیزه) یا علاقه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار نباشد. وجود انگیزه در موفقیت هر کاری از جمله در آموزش مهم‌ترین عامل است. منظور از انگیزه یا انگیزش به گفته‌ی گرجیان: «داشتن یک نیاز جسمانی یا نیاز روانی و اجتماعی است که شخصی را برای نیل به هدف به حرکت وادار می‌دارد تا در پرتو آن به ارضاء نیاز خود پرداخته و در اثر دست‌یابی به هدف در خویش احساس رضایت نماید». وی در ادامه می‌افزاید: «میزان و نوع انگیزش در کیفیت و کمیت فرایند یادگیری نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و مُدرس با دادن انگیزش به محصل در یادگیری دروس نقش عمده‌ای ایفا می‌کند.»

(ادامه در صفحه‌ی ۳)

رفع نواقص آن اقدام نماید.

۳- فقدان کتاب‌خانه‌ی غنی فعال: با توجه به اهمیت روزافزون کتاب و کتاب‌خوانی، در اکثر مراکز تحصیلی، کتاب‌خانه وجود ندارد. در موارد نادری که کتاب‌خانه‌ی غنی هم وجود داشته باشد، فرهنگ مطالعه نه تنها در محصلان ما، بلکه در کلیه‌ی افراد جامعه‌ی ما رشد نکرده و جا نیفتاده است. باید محصلان را به مطالعه تشویق و ترغیب نمود؛ چنان‌چه محصل به مطالعه پای‌بند و علاقه‌مند باشد، در صورتی‌که با مشکلی در امر تحصیل یا زندگی مواجه شود در رفع آن اقدام می‌نماید و خودش می‌تواند نقاط ضعف خود را قوت بخشد.

۴- فقدان آزمایشگاه و تجهیزات مناسب: برای دروس که جنبه‌ی عملی دارند، دانشگاه‌ها نیازمند آزمایشگاه‌های مجهز می‌باشند. عدم موجودیت آن، باعث کاهش کیفیت خواهد شد.

۵- ضعف مدیریت: تحقق اهداف آموزشی رابطه‌ی نزدیکی با اثربخشی مدیریت دارد. نقش مدیران نهادهای تحصیلی، سازمان‌دهی موثر و بسیج منابع انسانی، مالی و مادی و نیز هدایت فعالیت‌های اجرایی برنامه‌های آموزشی است. گرچه عوامل عمده در این جریان، اساتید و محصلان هستند ولی مدیران تحصیلی می‌توانند با ایجاد روحیه و شرایط مناسب، تهیه و تدارک مواد و وسایل آموزشی راهنمایی و مساعدت فکری و ارزش‌یابی عمل‌کردها و نتایج فعالیت‌های آموزشی، زمینه‌ی اجرای موثر برنامه‌ها و تحقق هدف‌ها را فراهم سازند.

علاوه بر عوامل فوق؛ نامتناسب‌بودن روش‌های ارزیابی، چگونگی روابط استاد و محصل، عدم تخصص و مهارت استاد، تعویض مکرر استاد، استفاده از روش‌های تدریس نامناسب، کمبود امکانات رفاهی استادان، روش نادرست نمره و ارزش‌یابی عواملی اند که در افت تحصیلی تأثیر بسزای داشته و نیازمند توضیحات بیشتر می‌باشد ولی به علت جلوگیری از طول‌شدن مقاله صرف به ذکر آن اکتفا شده است.

اقتصادی و فرهنگی برای فرد و نظام تحصیلی و جامعه دارد. افت کیفی عبارت است از نارسایی در رسیدن به اهداف تعیین‌شده و یا عدم تحقق بخشی از این اهداف. بنابراین؛ تفاوت بین دانش و مهارت فارغ‌التحصیلان یک‌دوره‌ی تحصیلی و هدف تعیین‌شده برای این دوره، افت کیفی را نشان می‌دهد. به‌عبارت دیگر، صورت کیفی تحصیلی به یادگیری ناقص و ضعف علمی و بینش دانش‌آموخته‌ی نظام آموزشی اشاره دارد، که قادر نیست انتظارات جامعه و سازمان‌های اجتماعی را از خود به‌عنوان یک‌فرد تحصیل‌کرده برآورده سازد.

عوامل موثر بر افت تحصیلی

با توجه به مطالعاتی که در رابطه با مسئله‌ی افت تحصیلی انجام گرفته است، می‌توان عوامل موثر بر افت تحصیلی را به چهار مقوله‌ی اصلی تقسیم نمود:

الف: عوامل مربوط به نظام تحصیلی

۱- نامتناسب‌بودن اهداف و محتوای برنامه‌ها با نیازها، استعدادها و علایق محصلان: قصور نظام تحصیلی در برقراری اهداف و برنامه‌های که با نیازهای رشد و تکامل فرد و علایق و انگیزه‌های او متناسب و هماهنگ باشد، بر جریان تعلیم و تربیت تأثیر نامناسبی برجای گذاشته و باعث افت تحصیلی می‌گردد.

۲- کمبود فضا و امکانات تحصیلی: استاد خوب در شرایط محدود نیز می‌تواند موثر واقع شود، اما شکی نیست که فضا و تجهیزات آموزشی مناسب می‌تواند در کیفیت تدریس استاد و پیشرفت تحصیلی محصلان بسیار موثر باشد. بنابراین عدم موجودیت فضا و امکانات تحصیلی مناسب موجبات کاهش و افت تحصیلی را فراهم می‌آورد. نمونه‌ی بارز آن کثرت محصلان در صنف است، با توجه به این‌که معیار برای تعداد محصل در هر صنف درسی بین ۲۰ تا نهایتاً ۳۰ نفر است، اما به علت کمبود صنف و... این معیار رعایت نشده و گاهی محصلان هر صنف به مراتب بیشتر از معیار فوق بوده که همین عامل سبب می‌شود استاد نتواند به‌طور موثر و شایسته با محصلان کار کند و به ارزش‌یابی مستمر آنان بپردازد و نقاط ضعف و قوت هر محصل را بسنجد و در

همه‌ساله بخشی از منابع و استعدادها بالقوه‌ی انسانی و اقتصادی جامعه در دانشگاه‌ها با عناوین اخراج، ترک تحصیل و انصراف، عدم کامیاب‌شدن و مشروطی ضایع می‌گردد و علاوه بر آن آثار و پیامدهای ناگوار نیز در حیات فردی و خانوادگی افراد بر جای می‌گذارد و نابسامانی‌های اجتماعی فراوانی را نیز به‌وجود می‌آورد.

